

Idékatalog

Her finder du en række elevopgaver til maybebaby.dk til brug i specifikke fag og/eller i flerfaglige forløb.

Sådan læser du skemaet på de følgende sider med opgaveformuleringerne:

Overskrift:

Emne i fertilitetshjulet:

Beskrivelse:

Her kan du se, hvilke/hvilket af de fem emner i materialet, opgaven hører under. De er markeret med samme symbol som i fertilitetshjulet.

Problemstilling:

Her beskrives kort, hvilke dilemmaer, emner eller spørgsmål opgaven tager udgangspunkt i.

Sådan kan I arbejde med emnet:

Her får du oplæg til fremgangsmåde og arbejdsmetode samt en række spørgsmål og/eller opgaver til eleverne.

Inspiration til materiale og vidensindsamling:

Her finder du link til relevante artikler og publikationer samt henvisning til andet materiale på maybebaby.dk, som du kan videreformidle til eleverne, så de er godt klædt på til at løse opgaven.

Fag, der kan inddrages og/eller kombineres:

Her listes et udpluk af relevante fag, hvori du kan inddrage opgaven.

På side 23 i kataloget kan du finde konkrete koblinger til læreplaner i de forskellige fag på uddannelserne.

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 Min krop Min livsstil Mit helbred Samfundet omkring mig Kemiske stoffer i min hverdag	Hvad skal der til for at få gymnasieelever til at reflektere over, om og hvornår, de vil have børn?	<p>Dagligt bliver vi alle bombarderet med informationer og gode råd om alt lige fra makeup over mad til mindfulness. Derfor kan afsenderne af budskaberne have svært ved at trænge igennem over for målgruppen. Her skal eleverne arbejde med sprog, tone og stil med størst mulig gennemslagskraft hos en velkendt målgruppe.</p> <p>Forslag til opgaver:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleverne udarbejder oplægget til en kampagne om fertilitet målrettet dem, de kender bedst: andre gymnasieelever. I oplægget redegøres for valg af kampagnens kernebudskaber, kanaler, stil og tone og visuelt udtryk. Eleverne kan vælge enten fertilitet som overordnet emne, eller de kan tage et af de fem emner i fertilitetshjulet. • Analysér en informationskampagne på et website (for eksempel om klamydia) ved at kigge på kampagnens budskab(-er), indhold og målgruppe. Vurder, om de anvendte virkemidler (videoer, quizzes, artikler, gode råd og så videre) er effektive i forhold til emnet fertilitet og den problemstilling, som kampagnen omhandler. Vurder også, hvilken målgruppe kampagnen henvender sig til, og om den rammer plet eller helt forbi. • I mediefag: Producér en kort kampagne-film. For eksempel med fiktive case-personer, der har oplevet nedsat fertilitet eller infertilitet (rollespil). 	<p>Kampagner: Kun med kondom Your fertility Get Britain fertile Do it for Denmark</p>	Dansk Mediefag Design

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 Min krop Min livsstil Samfundet omkring mig	Mediernes fremstilling af unge forældre #1	<p>Reality-tv-serien <i>De Unge Mødre</i> er ofte blevet kritiseret for at skabe og dyrke fordomme om unge forældre. Producenten bag programmet, Kaare Sand, mener tværtimod, at programmet inspirerer til at hjælpe unge mødre. Opgaven her får eleverne til at undersøge, vurdere og reflektere over de samfundsmæssige og sociale konsekvenser ved stigmatisering.</p> <p>Bed eleverne læse artiklen Unge mødre raser mod 'De unge mødre' samt researche på begrebet stigmatisering. En vigtig pointe er, at eleverne skal være kildekritiske i researchfasen. Eleverne diskuterer på baggrund heraf spørgsmålene enten i grupper eller to-og-to, og svarene fremlægges mundtligt på klassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mener I, at der er tale om stigmatisering af unge mødre? Argumentér hvorfor/hvorfor ikke. • Hvilke (psyko-)sociale konsekvenser kan medieomtale medføre for en bestemt gruppe såsom unge mødre? • Hvilke samfundsmæssige konsekvenser kan stigmatisering af unge forældre potentielt medføre? • Find lignende tilfælde, hvor medieomtale af en bestemt befolkningsgruppe har ført til offentlig debat om stigmatisering. 	<p>Find eventuelt afsnit og mindre klip fra <i>De Unge Mødre</i> på YouTube.</p> <p>Artikel: Unge mødre raser mod 'De unge mødre', Politiken, 02.10.09.</p>	Mediefag Samfundsfag Sociologi Psykologi Kultur- og samfundsfaglig faggruppe

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 Min krop Min livsstil Samfundet omkring mig	Mediernes fremstilling af unge forældre #2	<p>Analysér en episode af reality-tv-serien <i>De Unge Mødre</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad karakteriserer seriens tilrettelæggelse, produktion og klipning? Hvilke værdiladninger kan du få øje på – hvor ligger loyaliteten? Hvilke fiktions- og faktakoder er i spil? Hvilke etiske overvejelser må man gøre sig, når man på den ene side skal skabe en underholdende tv-produktion og på den anden side tilgodese de medvirkendes interesser? <p>Opgaven kan have form som en individuel, skriftlig opgave eller en gruppeøvelse.</p>	<p>NB: Afsnittene ligger online på nutv.dk, men man skal betale for at se dem. Vi foreslår derfor, at du udvælger et afsnit, som klassen ser samlet, da det derved kan gøres for 29 kr. for adgang i 24 timer (pris pr. august 2015).</p>	Mediefag Dansk

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 Mit helbred Samfundet omkring mig	Fravalg af børn	<p>Nogle vælger bevidst ikke at få børn, selvom de godt kan, af frygt for at videreføre en arvelig sygdom (for eksempel cystisk fibrose eller en mitokondriesygdom), mens andre afbryder graviditeten, fordi der viser sig tegn på, at barnet vil få et handicap/en sygdom (for eksempel Downs Syndrom).</p> <p>Diskutér på baggrund af de foreslåede artikler/tv-indslag - eller egen research om emnet - hvornår der for nogen kan være grunde til at vælge børn fra. Spørgsmål kunne være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor alvorlig skal en arvelig sygdom være, og hvor stor skal risikoen for at overføre en sygdom være, før det i jeres optik giver mening at fravælge at få børn? • Hvilke argumenter taler for og imod fosterdiagnostik? • Hvilke hensyn skal man tage beslutningen om fravalg af børn/abort ud fra - ens eget liv, barnets fremtid, etisk overbevisning? • Hvor langt, mener I, man skal gå for at ændre et barns genetiske arvemateriale for at forhindre arvelige sygdomme? (jævnfør engelsk lov, der tillader en teknik, hvor man i et befrugtet æg med mitokondrier, der ikke er raske, tager forældrenes raske cellekerner og sætter dem ind i et æg fra en anden kvinde med raske mitokondrier). Se mere herom i indslaget i TV 2 Nyhederne, som der linkes til under <i>Inspiration til materiale og vidensindsamling</i>. 	<p>Artikel: Ja, man har ret til at vælge sine børn, Information, 08.07.11.</p> <p>Artikel og tv-indslag: Camilla har arvet sin mors sygdom: Tør ikke selv få børn, TV 2 Nyhederne, 03.02.15.</p>	Biologi Dansk Samfundsfag

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 <p>Min krop</p> <p>Min livsstil</p> <p>Samfundet omkring mig</p>	<p>Det rette tidspunkt – kan man være for gammel til at få børn – eller for ung? #1</p>	<p>Lad eleverne i grupper planlægge (og producere, hvis medie-fag inkluderes) et afsnit af deres egen pendant til reality-tv-serien <i>De Unge Mødre</i> – nemlig <i>De Ældre Mødre</i>. De skal forsøge at genbruge den originale series visuelle og narrative struktur, nu blot på en ældre aldersgruppe af medvirkende. Eleverne skal her tage stilling til, hvordan de ønsker at fremstille gruppen af kvinder, der vælger at blive mødre relativt sent.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificér og kontakt kvinder, der kan være relevante for jeres film – til researchinterviews/som medvirkende. Det kan være blandt elevernes familier eller netværk. Alternativt kan eleverne selv spille rollerne i optagelsen. • Skriv herefter synopsis, manuskript og storyboard for jeres afsnit. Inddrag faktorer, der har indflydelse på fertiliteten, fra vidensarkene. Dokumentér, på hvilke punkter jeres serie adskiller sig fra den originale serie, og på hvilke punkter den er sammenlignelig med serien. • (Mediefag: Udfør optagelser og klipning). • Præsenter filmen/storyboardet for klassekammeraterne, og redegør kort for overvejelserne bag jeres måde at bygge afsnittet op på. 	<p>Vidensark til emnerne <u>Min krop</u>, <u>Min livsstil</u> og <u>Samfundet omkring mig</u>.</p>	<p>Mediefag</p> <p>Dansk</p>

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 <p>Min krop</p> <p>Samfundet omkring mig</p>	<p>Det rette tidspunkt – kan man være for gammel til at få børn – eller for ung? #2</p>	<p>Alder er en væsentlig faktor i forhold til fertilitet. Hvornår er så det rette tidspunkt at få børn? I opgaven her er det oplagt at komme omkring forskellige af problemstillingens facetter – såsom fordele ved at være henholdsvis tidligt og sent ude, fødselsalder set i et historisk perspektiv samt kroppens biologiske evne og begrænsninger for at kunne sætte børn i verden.</p> <p>Forslag til opgaver:</p> <ul style="list-style-type: none"> I par: Læs artiklen <i>Fertiliteten under forandring</i> fra emnet Samfundet omkring mig og gør rede for de to pars forskellige valg. Reflektér over disse, og tag en snak med sidemanden om, hvornår I forestiller jer selv at skulle have børn. Hvad gjorde man førhen? Interview – eventuelt ved hjælp af smartphones – jeres bedsteforældre om, hvorfor de fik børn i den alder, de gjorde, og klip klassens interviews sammen til en video. I grupper: Find statistik på udviklingen i fødselsalder, og analysér, hvad der kan ligge til grund for udviklingen. Er der for eksempel historiske begivenheder, der spiller en rolle? Individuelt: Facts om biologi og alder. Udarbejd en præsentation i et selvvalgt format (PowerPoint, tegnefilm, plancher eller lignende), hvor du redegør for det mandlige og kvindelige reproduktionssystem. 	<p>Videoser og vidensark under emnet <u>Min krop</u>.</p> <p>Vidensark og artikel fra emnet <u>Samfundet omkring mig</u>.</p>	<p>Historie</p> <p>Biologi</p> <p>Psykologi</p> <p>Kultur- og samfundsfaglig faggruppe</p> <p>Samtidshistorie</p> <p>Dansk</p>

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 <p>Samfundet omkring mig</p>	<p>Normer og fertilitet</p>	<p>Et stabilt parforhold, en god uddannelse, en solid økonomi og et trygt hjem betyder meget for, hvornår vi vælger at få børn. Det viser flere undersøgelser. Normer som disse kan have den konsekvens, at vi bliver ældre og ældre, før vi beslutter os for at sætte børn i verden. Men hvorfor lader vi os ofte diktere af normer? Målet er, at eleverne reflekterer over deres egne normer, og hvordan normerne (u-)bevidst har indflydelse på deres fertilitet.</p> <p>Forslag til opgaver:</p> <p>Skriv et essay om normer i dit liv. Kom eksempelvis omkring spørgsmål som:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvem sætter normerne i samfundet omkring dig? Dig selv, din familie, kendte personligheder, medier? – og hvilken betydning kan de have for din måde at leve dit liv på? Hvordan kan de normer, der er i dit liv, have indflydelse på, hvornår du vælger at få børn? <p>Andre essay-emner kunne være:</p> <ul style="list-style-type: none"> Beskriv med udgangspunkt i vidensarket til emnet Samfundet omkring mig familieformers og -normers udvikling fra det moderne til det senmoderne samfund. Beskriv med udgangspunkt i skemaet på side 7 i vidensarket, hvorfor angst er den følelse, vi kan få, når vi ikke føler, at vi passer ind/følger normerne. 	<p>Vidensark til emnet Samfundet omkring mig.</p>	<p>Dansk</p> <p>Samfundsfag</p> <p>Kultur- og samfundsfaglig faggruppe</p> <p>Psykologi</p>

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 Samfundet omkring mig	Skal staten gøre noget for at gøre det mere attraktivt at få børn? Eller er det en privatsag?	<p>I dag føder danske kvinder i gennemsnit 1,69 børn. I 2008 var det tal 1,89. Faldet er et samfundsmæssigt problem ifølge flere fertilitetslæger og politikere.</p> <p>Forslag til opgaver:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Undersøg i grupper de politiske partiers holdning til familieplanlægning og fertilitetsspørgsmål. Fremlæg for klassen. Afhold eventuelt en paneldebat. • Udarbejd en argumentationsopgave (mundtligt eller skriftligt). Argumentér ud fra en liberalistisk grundholdning imod statens indblanding i befolkningens reproduktion. Eller ud fra en socialistisk grundholdning for statens indblanding. • Hvilke instrumenter kan der drejes på? Find eksempler på, hvad der hidtil er blevet gjort for at regulere fødselstallet (for eksempel oplysningskampagner, gratis fertilitetsbehandling og attraktive barselsordninger). Se eventuelt også på, hvad man har gjort i udlandet (for eksempel Kinas etbarnspolitik). Diskutér - i grupper, på klassen eller i en skriftlig opgave - konsekvenserne ved de forskellige tiltag. 	<p>Vidensark til emnet Samfundet omkring mig.</p> <p>Politiske partiers hjemmesider.</p> <p>Infomedia-søgning efter artikler med specifikke søgeord som fertilitet, familieplanlægning og lignende.</p>	<p>Samfundsfag</p> <p>Dansk</p> <p>Kultur- og samfundsfaglig faggruppe</p>

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 Samfundet omkring mig	Fertilitet på tværs af lande og kulturer	<p>Her stilles skarpt på kultur- og samfundsudviklingen inden for området fertilitet og befolkningsregulering – i et internationalt perspektiv.</p> <p>Eleverne udarbejder et essay, der for eksempel kan omhandle:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Familiekonstellationer i Europa over for mellemøstlige og asiatiske. Hvilke samfundsøkonomiske konsekvenser har de forskellige modeller? • Hvilken effekt har Kinas etbarnspolitik haft på den kinesiske samfundsudvikling? • Surrogatmoderskab og international handel med æg: Er det i orden, at danske barnløse kan tage til udlandet og købe sig til fertilitetshjælp? 	Vidensark til emnet <u>Samfundet omkring mig</u> .	Dansk Samfundsfag

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 <p>Min krop</p> <p>Samfundet omkring mig</p>	<p>Hjælp til at få børn - hvor meget vil vi pille ved naturen?</p>	<p>Lad eleverne diskutere muligheder, begrænsninger og ikke mindst etiske dilemmaer ved assisteret reproduktion.</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad kan man - og hvordan foregår det? Første step er, at eleverne skaffer sig viden om de forskellige metoder inden for forplantningsteknologien (for eksempel fosterdiagnostik, sæd- og embryodonation, rugemødre, stamceller). Om muligt arrangeres et besøg på en fertilitetsklinik (alternativt få besøg af en læge på skolen) for at se udstyret og tale med specialister/læger om emnet. Hvor går grænsen? Diskutér i grupper eller to-og-to spørgsmål så som: <ul style="list-style-type: none"> Naturligt versus unaturligt. Giv eksempler og diskutér hvorfor - eller hvorfor ikke - det naturlige er at foretrække. Hvad skal afgøre, hvilke metoder der skal tilbydes? (herunder for eksempel de etiske overvejselsers betydning, teknologiens begrænsninger og samfundsøkonomiske hensyn). 	<p>Vidensark til emnerne <u>Min krop</u>, <u>Mit helbred</u> og <u>Samfundet omkring mig</u>.</p> <p>Det Etske Råds undervisningsmateriale: "<u>Ønskebarn - Forplantningsteknologiens muligheder og dilemmaer</u>," 2015.</p>	<p>Filosofi</p> <p>Religion (etik)</p> <p>Biologi</p> <p>Dansk</p> <p>Naturvidenskabelig faggruppe</p> <p>Teknologihistorie</p> <p>Idéhistorie</p>

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 Mit helbred	Uvidenhed om klamydia-smitte #1	<p>Godt 50.000 danskere blev smittet med klamydia i 2014, og af dem var det kun 25.000, der blev testet. Det vurderes, at næsten halvdelen af dem, der får klamydia, ikke får symptomer. Klamydia kan føre til, at man bliver steril.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Find fakta om klamydia, og redegør skriftligt for nogle af de biologiske forklaringer på, at så stort et antal danskere har en klamydiainfektion uden at vide det. • Lav en mini-survey på skolen for at indsamle data om vidensniveau - for eksempel udformet som en poll på skolens/klassens Facebook-side. Spørg for eksempel: "Ved du, hvad klamydia er?" og "Vidste du, at klamydia kan gøre, at du ikke kan få børn?". • Præsenter resultatet af undersøgelsen i en Power-Point-præsentation, og gør brug af diagrammer og andre visuelle virkemidler i programmet. 	<p>Vidensark til emnet Mit helbred.</p> <p>Artikel til emnet Mit helbred - <i>Ubeskyttet sex kan føre til infertilitet</i>.</p> <p>Sundhedsstyrelsens publikationer om klamydia.</p>	<p>Biologi</p> <p>Matematik</p> <p>Naturvidenskabelig faggruppe</p> <p>Dansk</p> <p>Samfundsfag</p>

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 Mit helbred	Uvidenhed om klamydia-smitte #2	<p>Her skal eleverne i grupper arbejde med kampagne-planlægning. Opdraget lyder: En af årsagerne til de mange ubehandlede klamydiainfektioner kan især være unge menneskers manglende lyst til at blive testet for kønssygdomme hos deres læge.</p> <p>Udarbejd en kampagne målrettet unge i alderen 15-19 år, som har til formål at få flere mennesker til at blive testet regelmæssigt for kønssygdomme. Formen på dit produkt kan for eksempel være en Youtube-film eller en app.</p>		Mediefag Dansk

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 Min livsstil Mit helbred Min krop Kemiske stoffer i min hverdag	Hvor sikkert er det, at livsstilen har indflydelse på min fertilitet?	<p>Af de faktorer, der afgør, om et par kan få børn, er livsstil nærmest det eneste, parret selv kan gøre noget ved. Men hvor meget kan livsstil reelt påvirke fertiliteten?</p> <p>Eleverne indhenter i grupper viden om henholdsvis rygning, under- og overvægt, alkohol, hash og anabolske steroider og redegør for, hvordan faktorerne hver især påvirker fertiliteten. Der sammenlignes og diskuteres:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvilke faktorer betyder mest? Hvilke undersøgelser er mest troværdige? Kom også omkring betydningen af begreber, der anvendes i vidensarket Min livsstil, eksempelvis <i>reversibel effekt</i>, <i>dosisrespons</i> og <i>cølibat-syndromet</i>. Forslag til laboratorieøvelse (kemi/biologi): I forhold til alkohol som faktor - undersøg ethanols påvirkning af cellemembranerne*. Ud over at give øget viden om emnet kan researchen bruges som udgangspunkt for træning i kritisk læsning af forskningsfakta - samt eventuelt for en diskussion af de anbefalinger, myndigheder kommer med på baggrund af forskningsresultater. 	Vidensark til emnerne <u>Min livsstil</u> , <u>Kemiske stoffer i min hverdag</u> og udvalgt forskning (henvis eleverne til fodnoter i vidensark). *Fagbog: Basiskemi A, Helge Mygind med flere, Haase & Søn, 2011.	Naturvidenskabelig faggruppe Biologi Kemi Dansk

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 Min livsstil Min krop	Hvilke faktorer påvirker fertiliteten mest?	<p>Brug emnet fertilitet som omdrejningspunkt for en øvelse i at fremstille en sag overbevisende.</p> <p>En gruppe får til opgave at argumentere for, at livsstilen har størst betydning for fertiliteten, mens en anden gruppe skal argumentere for, at det snarere er biologien, der er afgørende.</p> <p>Øvelsens fokus er dermed selve sagsfremstillingen (metode) - men eleverne vil implicit opnå viden om fertilitet via deres research.</p>	Vidensark til emnerne <u>Min livsstil</u> og <u>Min krop</u> . Underviserens foretrukne materiale om retorik.	Dansk

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 <p>Kemiske stoffer i min hverdag</p>	<p>Unødige versus nødvendige kemiske stoffer</p>	<p>Opgaven her stiller krav til elevernes analytiske sans, samtidig med at de får sat emnet i perspektiv ud fra deres egen livsførelse og valg.</p> <ul style="list-style-type: none"> Forslag til laboratorieøvelse (kemi): Fremstilling af creme*. Herudfra kan eleverne diskutere, hvorfor der tilsættes emulgatorer og eventuelt konserveringsmiddel og parfumer. Forslag til laboratorieøvelse (kemi): Bed eleverne tage fire produkter med fra toilethylden derhjemme. De skal nu læse ingredienslisten og sortere stofferne i organiske og uorganiske forbindelser. (På kemi højniveau kan man desuden bede dem sortere de organiske forbindelser i stofklasser - eller sammenholde strukturerne af forbindelserne). Diskutér også blandbarheder: Vil man forvente, at stoffet kan ophobes i fedtet (fedtopløselige stoffer), eller kan de udskilles via urinen (vandopløselige stoffer)? 	<p>Vidensark til emnet <u>Kemiske stoffer i min hverdag</u>.</p> <p><u>Miljøstyrelsens hjemmeside</u>.</p> <p>*Fagbog: Kend kemien 1, Henrik Parbo med flere, Gyldendal, 2013.</p>	<p>Kemi</p> <p>Naturvidenskabelig faggruppe</p>

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 <p>Kemiske stoffer i min hverdag</p>	<p>Debatten om de kemiske stoffer</p>	<ul style="list-style-type: none"> Del klassen op i hold, som hver repræsenterer en part i debatten. Det kan for eksempel være Dansk Industri, Miljøstyrelsen, Forbrugerorganisationer, forskere og lignende. Hver gruppe skal researche på "sine" principielle holdninger (ikke enkeltsager) til kemiske stoffer. Arranger efterfølgende en paneldebat, hvor holdene skal forklare, hvad de mener – og hvorfor. <p>Thomas Breck, ekspert i risikokommunikation, peger på to måder at opfatte mediernes rolle i debatten om kemiske stoffer (se eventuelt Risikohåndtering og risikokommunikation, s. 71f). Bed eleverne fremlægge modellerne – gerne visuelt, og dernæst argumentere for hver af de to modeller:</p> <ol style="list-style-type: none"> Oplysningsmodellen, hvor medierne er en central kilde til objektiv oplysning af befolkningen og politikerne, så de bliver i stand til at træffe rationelle beslutninger. Arenamodellen, hvor medierne er med til at sætte dagsordenen for den samfundsmæssige debat om risiko og dermed påvirke offentlighedens billede af, om noget skal frygtes eller ej – hvilket kan resultere i politisk handling. <ul style="list-style-type: none"> Bed eleverne om at researche på debatten om hormonforstyrrende stoffer i solcremers UV-filtre. Hvad ved vi på området? Hvilke positioner er i spil i debatten? Hvad taler for og imod brugen af filtrene? <p>Den tyske sociolog Ulrich Beck taler om risikosamfundet (1986). På den ene side har borgerne mere og mere viden, som udfordrer videnskabens autoritet. På den anden side er risici tit komplicerede og ofte næsten umulige for den enkelte at overskue.</p>	<p>Vidensark til emnet Kemiske stoffer i min hverdag.</p> <p>Center for alternativ samfundsanalyse: Risikohåndtering og risikokommunikation</p> <p>Dokumentarfilm: Kampen om kemikalierne, 2008, Filmcentralen</p>	<p>Dansk</p> <p>Mediefag</p> <p>Retorik</p> <p>Samfundsfag</p>

Det kræver ekspertviden, men eksperterne er ikke altid enige. Risikosamfundet betyder, at vi skal træffe beslutninger på et usikkert vidensgrundlag.

- Bed eleverne **udarbejde en præsentation** (for eksempel PowerPoint, nyhedsindslag eller folder) af, hvordan de som myndigheder vil informere borgerne om hormonforstyrrende stoffer på en balanceret måde.
- Lad eleverne **se og analysere dokumentarfilmen Kampen om kemikalierne** som udgangspunkt for en diskussion af kemikaliedebatten, lobbyisme og mediernes rolle. Kom for eksempel omkring:

Form og stil:

- Hvor og hvornår foregår filmen? Hvordan beskrives personer, konflikt og miljø?
- Hvordan er beretningen opbygget (i hvor mange dele, bygges der op til en konflikt eller klimaks, er det argumentet, beskrivelsen eller fortællingen, der bærer beretningen)?
- Hvilke filmiske virkemidler er anvendt (klipperytme, kameravinkler, lys, underlægningsmusik, reallyd, fortællerstemme)?

Tema og budskab:

- Hvad er hensigten med filmen?
- Vil instruktøren give tilskueren svar (lukket beretning) eller give tilskueren mulighed for at stille spørgsmål (en åben beretning)?
- Er nogle af filmens personer fremstillet mere sympatisk end andre? Giv gerne eksempler på hvordan. Påvirker det jeres holdning?

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 <p>Kemiske stoffer i min hverdag</p>	<p>Kemiske stoffer i hverdagsprodukter - hvis ansvar?</p>	<p>Hvem sørger for, at vi ikke udsættes for skadelige kemiske stoffer i hverdagen? Opgaven her lægger op til diskussion af dilemmaer, ligesom den inddrager et historisk emne for at sætte perspektiv på de kemiske stoffers rolle.</p> <p>Forslag til opgaver:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleverne lister gruppevis fem hverdagsprodukter, der indeholder kemiske stoffer, vi ikke kan undvære i hverdagen samt fem produkter, der indeholder unødige kemiske stoffer, som vi kan undvære (sidstnævnte kan evt. løses ved at udskifte nogle kemiske stoffer med andre kemiske stoffer). Eleverne diskuterer herefter, hvis ansvar det er at håndtere brugen af kemiske stoffer i hverdagsprodukter. Hvad taler for, at brugen og dermed udsættelse er vores eget ansvar - og hvad taler for, at politikerne skal påtage sig ansvaret og regulere brugen af kemiske stoffer? • Udvalg 10 E-numre, og bed eleverne finde de kemiske formler - redegøre for molekylestrukturen - i disse. Diskuter dernæst, om E-numre er hensigtsmæssige - og hvis ikke, hvorfor? Hvordan kan en forbruger finde ud af, hvad der gemmer sig bag E-numrene? (for eksempel findes citronsyre som E330 i slik - men det forekommer også helt naturligt i citrusfrugter, uden at man stempler frugten med et E-nummer). 	<p>Vidensark til emnet <u>Kemiske stoffer i min hverdag</u>. <u>Miljøstyrelsens hjemmeside</u>. <u>Fødevarestyrelsens hjemmeside med information om kampagnen Mad med mindre kemi</u>. Online research. Debatindlæg: <u>Byd kemien velkommen</u>, Berlingske, 10.06.15. Liste med <u>tilsætningsstoffer til fødevarer på Fødevarestyrelsens hjemmeside</u>.</p>	<p>Samfundsfag</p> <p>Kemi</p> <p>Naturvidenskabelig faggruppe</p> <p>Erhvervsret</p>

- **Eleverne undersøger**, hvordan lovgivningen er i Danmark i forhold til kemiske stoffer. Hvor stor en rolle spiller EU's kemikalielovgivning REACH? Hvilke regler gælder for kemiske stoffer i fødevarer? Hvad gør en dansk virksomhed, der producerer produkter med kemiske stoffer, for at sikre sig, at den overholder loven?
- **Eleverne researcher på lægemidlet thalidomid** - et middel mod graviditetskvalme - der sidst i 50'erne blev mistænkt for at forårsage misdannelser hos tusindvis af børn. Eleverne **redegør** for midlets udvikling fra mirakelmiddel til mareridt. Eleverne **diskuterer** på baggrund af thalidomid-casen, hvorvidt det er medicinalindustrien, lovgivningen eller den enkelte borgers eget ansvar at sikre, at medicin ikke er skadelig for brugeren.

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 Kemiske stoffer i min hverdag Min krop	Kemiske stoffer med positiv effekt for fertiliteten	<p>Ligesom der er mange kemiske stoffer, vi skal være opmærksomme på, fordi de kan påvirke fertiliteten negativt, er der også kemiske stoffer, som er gavnlige for fertiliteten.</p> <p>Forslag til opgaver:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleverne researcher sig frem til, hvilke specifikke kemiske stoffer og/eller forbindelser (heriblandt folsyre og andre vitaminer, jern, fedtstoffer) der har en gavnlig effekt på fertiliteten og/eller et fosters udvikling. De skal derefter - i en selvvalgt form - præsentere resultaterne og vurdere de specifikke kemiske stoffers betydning for fertiliteten. • Hvordan påvirker dufte og feromoner os? Eleverne læser som baggrund artiklerne til højre. Lav derefter sammen en blindtest af en række parfumer, hvor eleverne skal kategorisere dem i mande- og dameparfumer. Brug det som afsæt for en snak om, hvad der karakteriserer maskuline og feminine dufte, og hvordan duftstoffer (kemisk fremstillede såvel som naturlige) påvirker os som seksuelle væsner. 	<p>Online research.</p> <p>Artikel (pdf): Den magiske søns, Aktuel Naturvidenskab, nummer 6, 2000.</p> <p>Artikel: Teknikkens grænseland: Feromonparfumer virker dragende på mænd, Ingeniøren, 29.03.02.</p> <p>Artikel: Forskere: Sex-dufte gør os mere attraktive, videnskab.dk, 15.09.14.</p>	Kemi Biologi

Emne i fertilitetshjul	Problemstilling	Sådan kan I arbejde med emnet	Inspiration til materiale og vidensindsamling	Fag, der kan inddrages og/eller kombineres
 <p>Kemiske stoffer i min hverdag</p>	<p>Hormonforstyrrende stoffer kan påvirke samfundøkonomien - både negativt og positivt</p>	<p>En forskergruppe har beregnet de europæiske landes omkostninger i forbindelse med udsættelse for hormonforstyrrende stoffer til omkring 1.170 milliarder kroner årligt*, baseret på sundhedsmæssige konsekvenser. Udfasning af hormonforstyrrende stoffer kan være en stor udgift for industrien og dermed markedsøkonomien, men et krav om udfasning af stofferne kan også give miljøbevidste firmaer en konkurrencefordel.</p> <p>I denne opgave skal eleverne analysere, vurdere, reflektere og fremlægge deres synspunkter mundtligt på klassen. Øvelsen lægger desuden op til argumentationstræning, da det er oplagt at lade eleverne opponere imod hinanden gruppevis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redegør for problemstillingen og find et løsningsforslag til problematikken. Én gruppe tager hensyn til de biologiske og sundhedsmæssige aspekter i deres løsningsforslag, mens en anden vægter de samfundsmæssige aspekter. En tredje gruppe får til opgave at se på tværs af argumenterne: Hvordan ser det bedste kompromis ud? • Hvad kan industrien gøre, hvis der ikke findes et alternativ til et mistænkt hormonforstyrrende stof? - At stoppe produktionen af det givne produkt med stoffet er ikke en mulighed. 	<p>*Artikel: Hormonforstyrrende stoffer koster EU 1.170 milliarder kroner, Politiken, 05.03.15.</p> <p>Online research.</p>	<p>Kemi Biologi Samfund Naturvidenskabelig faggruppe Kultur- og samfundsfaglig faggruppe Dansk</p>

Forankring i læreplaner

Idéerne i dette idékatalog og undervisningsmaterialet som helhed er udarbejdet med udgangspunkt i en række fagligt væsentlige og aktuelle dilemmaer inden for de enkelte – og i nogle tilfælde på tværs af – emneområder. En række læreplaner lægger op til inddragelse af aktuelle emner. Det lever fertilitet op til som emne qua det faldende børnetal og de stigende antal fertilitetsbehandlinger, som jævnligt skaber medieomtale. Derudover omtaler enkelte læreplaner stofområder, der direkte kan relatere til fertilitet, eksempelvis:

Biologi, HTX, B-niveau:

Kernestoffet indbefatter blandt andet: "(...) menneskets forplantning, herunder hormonregulering og seksuelt overførte sygdomme."¹ Dette omtales specifikt under emnet Min krop, Mit helbred og Kemiske stoffer i min hverdag. Det supplerende stof skal omfatte "problemstillinger inden for sundhed, miljø, produktion og bioteknologi, som uddyber og perspektiverer kernestoffet."²

1. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=152550#Bil7>
2. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=152550#Bil7>
3. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=152507#Bil13>
4. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=152507#Bil50>
5. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=152507#Bil50>

Biologi, STX, B-niveau:

Formålet med undervisningen er blandt andet, at eleverne: "(...) opnår faglig baggrund for at forstå betydningen af (...) og livsstilsfaktorerens betydning for helbredet". Blandt de opstillede faglige mål skal eleverne: "opsøge og vurdere information vedrørende miljø, sundhed, medicin og bioteknologi."³ Det er der mulighed for i emnerne Min livsstil og Mit helbred, ligesom Kemiske stoffer i min hverdag handler om blandt andet miljø.

Eftersom fertilitet ikke indgår specifikt i alle fags læreplaner, kan emnet inddrages med udgangspunkt i de forskellige fags faglige mål og/eller som en del af det supplerende stof, der uddyber og perspektiverer kernestoffet. I undervisningsmaterialet kommer en række fagligheder til udtryk i vidensark og/eller i opgaverne i idékataloget. Her følger et par eksempler:

Samfundsfag, STX, niveau B:

En del af kernestoffet skal omhandle sociologi, herunder: "identitetsdannelse og socialisation i forskellige lande, herunder Danmark."⁴ Det supplerende stof skal bestå af eksempler fra "den aktuelle debat i form af tekster, statistik og klip fra elektroniske medier. Samfundsfaglige synsvinkler på tværfaglige problemstillinger og udadvendte aktiviteter er en del af det supplerende stof."⁵ Med hjemmel i kernestoffet dækker MaybeBaby det supplerende stof ved at sætte fokus på det at være forælder i Danmark i dag (identitet). Det sker blandt andet i den casebaserede artikel, hvor et ungt forældrepar stilles over for et ældre forældrepar. Vidensarket til Samfundet omkring mig omhandler blandt andet moderne familiekonstellationer og velfærdsstaten; emner, der har med identitetsdannelse at gøre.

Kemi, STX, B-niveau:

Som en del af kernestoffet er listet, at eleverne skal opnå stofkendskab.⁶ Formuleringen på det supplerende stof lyder: "Der skal indgå emner med relation til elevernes hverdag og den aktuelle debat, ligesom eksempler på kemiens udvikling og betydning for vor levestandard inddrages."⁷ Emnerne Kemiske stoffer i min hverdag og Min livsstil favner begge områder, eftersom både specifikke stoffer såvel som deres indflydelse på levestandarden og livsstilen (implicit fertiliteten) dækkes i undervisningsmaterialet. Relationen til elevernes hverdag bliver eksemplificeret i Kemiske stoffer i min hverdag med hormonforstyrrende stoffers effekt på fertiliteten og i Min livsstil, hvor emner som rygning og alkohol behandles.

Naturvidenskabelig faggruppe, HF:

Som en del af de faglige mål for faget, der dækker biologi, kemi og geografi, skal eleverne arbejde med fællesfaglige emner. De emner skal vælges inden for eller på tværs af følgende områder: Naturvidenskab i hverdagen, sundhed, levevilkår, miljø, ressourceudnyttelse (produktion og teknologi), stoffer, materialer og produkter.⁸ Faget "(...) giver faglig baggrund for stillingtagen i forbindelse med aktuelle samfundsmæssige problemer med naturvidenskabeligt indhold". Kernestoffet benævnes som udvalgte områder inden for blandt andet: Almene genetiske begreber og sammenhænge herunder samspillet mellem arv og miljø (biologi) og befolknings- og erhvervsforhold (geografi). Det supplerende stof har til formål at sikre, at eleverne opfylder de faglige mål, der defineres: "(...) analysere fællesfaglige problemstillinger samt identificere og forholde sig til naturvidenskabelige problemstillinger fra omverdenen og fra den aktuelle debat". MaybeBaby dækker dels de faglige mål, der handler om aktualitet, dels emnerne for de faglige mål (blandt andet sundhed og levevilkår), dels kernestoffet, der handler om blandt andet, hvordan arv og miljø hænger sammen (eksponering for skadelige kemiske stoffer i dag og deres påvirkning af den næste generation i vidensarket Min livsstil).

Samfundsfag, HHX, C-niveau:

En del af kernestoffet er blandt andet: "(...) økonomi: samfundsmæssige mål og midler - herunder politisk styring og markedsstyring og internationale forhold: - centrale aktører globalt, herunder EU. De faglige mål indbefatter blandt andet at eleverne skal: "(...) anvende og kombinere viden om og begreber fra sociologi, økonomi og politik til at redegøre for aktuelle samfundsmæssige problemer og løsninger herpå", og at de skal kunne "(...) argumentere for egne synspunkter på et fagligt grundlag, indgå i en faglig dialog og diskutere en faglig problemstilling". Som en del af det supplerende stof skal emner fra den aktuelle debat inddrages. Vidensarket Samfundet omkring mig kommer ind på emner som politiske påvirkninger såsom sociale ydelser til børnefamilier, mens vidensarket Kemiske stoffer i min hverdag blandt andet handler om regulering af kemiske stoffer.

6. <https://www.retsinformation.dk/Forms/RO710.aspx?id=152507#Bil31>

7. <https://www.retsinformation.dk/Forms/RO710.aspx?id=152507#Bil31>

8. <https://www.retsinformation.dk/Forms/RO710.aspx?id=152579#Bil18>

Dansk, STX, A-niveau:

De faglige mål for faget er blandt andet, at eleverne skal: "(...) anvende centrale mundtlige fremstillingsformer (herunder holde faglige oplæg og argumentere for et synspunkt) med formidlingsbevidsthed"⁹ og "anvende centrale skriftlige fremstillingsformer (herunder redegørelse, diskussion, analyse og fortolkning) med formidlingsbevidsthed". Kernestoffet omfatter det sproglige, det litterære og det mediemæssige stofområde, og de indgår i tæt samspil i undervisningen. Det sproglige stofområde lister blandt andet kommunikationsanalyse, som idékataloget opstiller en opgave til. Opgaverne til danskfaget i kataloget lægger også op til argumentationstræning- og analyse, ligesom flere inddrager mundtlig og skriftlig formidling.

Dansk, HTX, A-niveau:

På det tekniske gymnasium er de faglige mål for dansk-undervisningen blandt andet, at eleverne skal kunne: "(...) Formidle viden og budskaber overbevisende og præcist i mundtlig form, deltage i diskussioner med argumenterende indlæg og indgå i dialog og samtale, der er tilpasset situationen", og "fremlægge en faglig viden og en sammenhængende argumentation i et klart og korrekt skriftsprog, og vurdere hvilken skriftlig fremstillingsform det er mest hensigtsmæssigt at anvende i en given kommunikations-situation."¹⁰ Opgaverne i idékataloget favner både diskussionen, argumentationen, fremlæggelsen og vurderingen som læringsmetoder. Kernestoffet kredser om sprog, tekst og medier, som idékataloget også favner på forskellig vis ved blandt andet at stille opgaver, der skal løses som et essay, en film, en paneldebat eller ved mundtlig præsentation.

Mediefag, HF, C-niveau:

En del af de faglige mål for faget er blandt andet, at eleverne skal kunne: "(...) Tilpasse udtryksform til indhold og målgruppe, udarbejde synopsis og storyboard, anvende dramaturgiske grundprincipper, forholde sig analytisk til produktionsprocessen og deres egen produktion."¹¹ Kernestoffet er blandt andet "grundlæggende træk ved fakta- og fiktionsprogrammer, centrale genrer og programtyper, produktionstilrettelæggelse, herunder udarbejdelse af synopsis og storyboard". Det supplerende stof skal inddrage historiske, kulturelle, samfundsmæssige og genremæssige perspektiver. Idékataloget indeholder opgaver, der kommer omkring eksisterende medieproduktioner, som eleverne på den ene eller anden måde skal forholde sig til.

9. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=152507#Bil15>

10. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=161242#Bil1>

11. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=152579#Bil16>